

<p style="text-align: center;">Immaterieel cultureel erfgoed opgenomen op de Inventaris van immaterieel cultureel erfgoed Vlaanderen</p>
--

Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel:

Sint-Dimpnaverering en de Geelse psychiatrische gezinsverpleging

bert.boeckx@opzgeel.be

De Geelse psychiatrische gezinsverpleging is ontstaan vanuit de heilige Dimpna-verering. Het is een typisch voorbeeld van hagiotherapie, een van oorsprong middeleeuws fenomeen waarbij men voor de genezing van een ziekte de bijstand van heiligen inroept. In Geel aanbidt men sinds de twaalfde eeuw de heilige Dimpna om genezing te verkrijgen van gekheid en waanzin. De unieke gezinsverpleging, waarbij geesteszieken in Geelse gezinnen verblijven, is hieruit gegroeid. De devotie bestaat vooral rond de vijfjaarlijkse Sint-Dimpna-omweg. Vandaag worden er nog zo'n 420 patiënten in Geelse gezinnen opgevangen. Alhoewel in de 19de eeuw de medische wereld en de overheid zich over de gezinsverpleging ontfermd hebben, wordt de kern van deze traditie en geneeswijze tot vandaag voortgezet. En met succes! De Geelse gezinsverpleging wordt beschouwd als een bijzonder succesvol behandelingsmodel voor psychiatrische patiënten en een model met een bijzondere ethische waarde, dat op verschillende plaatsen ter wereld toegepast wordt.

Edele Confrérie van het Heilig Bloed:

Heilig-Bloedprocessie, Brugge

lothar.casteleyn@erfgoedcelbrugge.be

Sinds het einde van de 13de eeuw is de Heilig-Bloedprocessie niet weg te denken uit de Brugse geschiedenis. Elk jaar opnieuw, los van enkele oorlogsjaren, trekt ze door het hart van Brugge. De processie bestaat uit 52 groepen verdeeld over vijf delen; een aaneenschakeling van straattoneel, zang, dans, choreografieën, muziek met als apotheose de verering van de relikwie van het Heilig Bloed.

Waar het in oorsprong een pure geloofsuiting was, werd de Heilig-Bloedprocessie voor het stadsbestuur snel een uithangbord voor de uitstraling van de stad. Zo groeide gedurende eeuwen een sterke verbondenheid van de Bruggeling met zijn processie, die zich nog steeds uit in een uiterste trouw en divers deelnemerspubliek. Ze zijn fier Bruggeling te zijn en willen via hun deelname die band met hun stad beklemtonen.

De processie blijft in eerste instantie van de gemeenschap. Generaties op generaties wordt de fakkel doorgegeven.

Sinds de jaren '70 van de 20ste eeuw is de leefbaarheid van de processie ook bewerkstelligd door een vernieuwing en verjonging van de taferelen, met behoud van de oorspronkelijke boodschap. Het spreekt voor zich dat ook de komende jaren de Heilig-Bloedprocessie zal blijven evolueren.

De Heilig-Bloedprocessie lokt jaarlijks tussen de 30 en 45.000 toeschouwers en gaat telkens uit op O.L.H.-Hemelvaart.

Stadsbestuur Aalst:

Aalst Carnaval

info@aalst.be

luc.geeroms@aalst.be

Dit driedaagse carnaval - met zijn typisch spottend, dwars en zacht anarchistisch karakter gecombineerd met een warme verbondenheid tussen alle bevolkingslagen - maakt onlosmakelijk deel uit van de identiteit van de stad Aalst en haar bewoners. Het gebeuren is inmiddels uitgegroeid tot zo'n uniek volksfeest dat heel Vlaanderen Aalst spontaan associeert met carnaval. In Aalst dateren de oudste geschreven bronnen over carnavalsvieringen van 1432. De publieke mascarades (verkleedpartijen) groeiden de daaropvolgende eeuwen uit tot een stevige traditie. Terwijl eind 19de-begin 20ste eeuw het carnaval in de rest van Vlaanderen steeds minder gevierd werd, bleef het in Aalst zeer levendig; zeker toen in 1923 de hele viering georganiseerd werd door een feestcomité. Sindsdien trekt jaarlijks een grootse stoet door de straten van de binnenstad. Sedert 1953 wordt jaarlijks een prins carnaval verkozen die voor drie dagen de sleutel van de stad krijgt en zo symbolisch de scepter zwaait over de stad en carnaval. In tientallen carnavalsverenigingen werken duizenden vrijwilligers in de stedelijke carnavalswerkhalles maandenlang aan hun praalwagens en kostuums. De losse groepen en individuele niet-officieel ingeschreven carnavalisten vormen 'het peper en zout' van de stoet. Allen spelen ze op een uiterst satirische wijze in op de lokale geschiedenis of gebeurtenissen of de nationale of internationale actualiteit.

Heilig-Bloedstichting:

Heilig-Bloedprocessie van Hoogstraten

johan.ooms1@telenet.be

De geschiedenis van het Hoogstraatse Heilig Bloed gaat terug tot 1380, wanneer priester Van de Acker in Boxtel, Nederland, tijdens de eucharistieviering een beker geconsacreerde witte wijn omstoot, en de witte wijn onmiddellijk bloedrood kleurde.

Na de erkenning van het gebeuren als "wonder" door de Pauselijke Nuntius kon de Heilig-Bloedverering aanvangen. Boxtel werd in de volgende jaren het drukst bezochte bedevaartsoord van Nederland. Totdat bijna drie eeuwen later het protestantisme in Nederland de katholieke kerken in handen krijgt. De Heilig-Bloeddoeken werden over de grens in veiligheid gebracht, eerst te Antwerpen en in 1652 definitief te Hoogstraten.

Conform de pauselijke beslissing gaat de processie uit op de eerste en tweede zondag na Pinksteren, en op Sacramentsdag, de donderdag tussen beide zondagen.

De Heilig-Bloedprocessie van Hoogstraten wordt samengesteld uit ruim 600 personen uit de volledige Hoogstraatse gemeenschap.

Fevlado-Diversus:

Vlaamse Gebarentaal

platteau.hugo@skynet.be

De Vlaamse Gebarentaal (of VGT) is de gebarentaal in Vlaanderen en de moedertaal of de eerste taal van zo'n zesduizend Vlamingen. VGT is een officieel erkende taal in Vlaanderen, met een eigen grammatica en woordenschat. De taal is historisch gegroeid vanuit de dovensgemeenschap, maar wordt evengoed gebruikt door (slecht)horende personen.

In Vlaanderen komen er verschillende regionale variaties en dialecten voor, ontstaan en ontwikkeld rondom de verschillende dovenscholen. Voor veel doven is de VGT hun eerste taal, zeker voor hen die doof werden geboren of in de eerste jaren van hun leven doof zijn geworden. VGT is dan ook een cruciaal element van hun identiteit als dove persoon, en de basis van de 'dovencultuur'.

Gemeentebestuur Sint-Lievens-Houtem:

Houtem Jaarmarkt

secretaris@sint-lievens-houtem.be

De jaarmarkt in Sint-Lievens-Houtem vindt zijn oorsprong in de verering van de heilige Livinus. De historische wortels van het gebeuren gaan terug op de concurrentiestrijd tussen de Sint-Pieters- en de Sint-Baafsabdij waarbij deze laatste overigens zeer creatief heiligen uitvond en inzette om de eigen machtspositie en daarmee inherente bezittingen te legitimeren. Mensen trokken op bedevaart naar het graf van de heilige en zeulden paard en rund mee die onderweg werden verkocht. Maar waar mensen samen zijn wordt er ook gefeest en gezongen. Na verloop van tijd werd de jaarmarkt een groots volksfeest met circus- en kermisattracties.

Elk jaar zakken meer dan 50.000 mensen af naar de winterjaarmarkt in Sint-Lievens-Houtem. Men komt van heinde en verre naar de veruit grootste winterjaarmarkt van het land. De jaarmarkt is op zijn minst gezegd uniek en kan bogen op een traditie van negenhonderd jaar.

Stadsbestuur Geraardsbergen:

Feest van Krakelingen en Tonnekensbrand

cultuur@geraardsbergen.be

guido.de.padt@pandora.be

Op één en dezelfde dag viert Geraardsbergen tweemaal feest : Krakelingen en Tonnekensbrand. De oudst bewaarde stadsrekening (1393) vermeldt reeds de onkosten voor het vuurfeest Tonnekensbrand. Het dubbelfeest bevat zowel christelijke (bv. de rol van de deken) als voorchristelijke elementen (vuur, levende vis, brood, tijdstip). De voorchristelijke daten vermoedelijk uit de Keltische periode. De krakeling is een ringvormig broodje van 10 cm diameter. Deze vorm verwijst naar een cultusbrood, dat de cyclus van de seizoenen of van het leven symboliseert. Het feest wordt trouwens op het einde van de winter gevierd : tot 1963 de eerste zondag van de vasten, nu de laatste zondag van februari.

De Tonnekensbrand hoort thuis in een bredere traditie van voorchristelijke vuurfeesten en symboliseert het einde van de winter, de terugkeer van het licht en het leven.

De deken, de burgemeester, de schepenen en de gemeenteraadsleden drinken elk een klein levend visje, eveneens symbool van het nieuwe leven, in een schaal met wijn, teken van feestvreugde en verbroedering.

Federatie van Vlaamse Historische schuttersgilden:

Oud Limburgs Schuttersfeest

vlaamseschutters@skynet.be

Het Oud Limburgs Schuttersfeest, afgekort OLS, is een jaarlijks festijn waarbij vrijwel alle schutterijen uit Nederlands en Belgisch Limburg samenkomen. De schutterijtraditie stamt uit het begin van de veertiende eeuw. Vanuit Vlaanderen en Brabant heeft het schutterswezen verspreiding gevonden in diverse steden van waaruit het op het platteland verspreid geraakte. Al in de zestiende eeuw komen we in de dorpen schutterijen tegen. Veel van de plattelandsschutterijen zijn tot op heden blijven bestaan.

In 1906 is het OLS voor de eerste keer georganiseerd. Vandaag doen meer dan 160 schutterijen mee aan het OLS. Het is het grootste cultuurhistorische evenement van de beide Limburgen en kan op tienduizenden bezoekers rekenen.

Het OLS start met een folkloristische optocht van alle schutterijen, met als hoogtepunt het defilé. Na de optocht vinden nog tal van wedstrijden plaats waaronder de belangrijkste de schietwedstrijd is. De winnaar van de schietwedstrijden ontvangt de trofee den Ulm en mag het jaar daarop het OLS organiseren.